

УДК 615.015.32:378.046-021.68

ВИКЛАДАННЯ ТЕМАТИКИ «ГОМЕОПАТИЧНІ ЛІКАРСЬКІ ЗАСОБИ» В СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

Лукієнко О.В., Шульга Л.І.

**Інститут підвищення кваліфікації спеціалістів фармації,
Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна**

Вступ. Зміст сучасного післядипломного навчання має принципову відмінність від базової додипломної освіти і полягає в тому, що розкриття будь-якої тематики в межах програм спеціалізацій або циклів підвищення кваліфікації пов'язане з поточним станом справ, які обмежені колом питань, що розглядаються. Відповідно до ситуації натеper відбуваються і зміни у програмному навчальному матеріалі (чи то наданому викладачем, чи опанованому самостійно). Таке притаманне й тематиці «Гомеопатичні лікарські засоби», що викладається студентам при вивченні дисципліни «Технологія гомеопатичних лікарських засобів», а на етапі післядипломної освіти - провізорам-інтернам та слухачам, як розділ курсу «Фармацевтична технологія».

Мета дослідження. Проаналізувати сучасний стан викладання тематики «Гомеопатичні лікарські засоби» в системі післядипломної освіти фахівців фармації та медицини з окресленням напрямків розширення та поглиблення освітнього удосконалення знань з питань гомеопатії.

Методи дослідження. У роботі використано комплекс методів: аналіз, зіставлення, систематизація й узагальнення.

Основні результати. Сьогодні питання тематики «Гомеопатичні лікарські засоби» розглядаються у навчальному процесі спеціалізації (інтернатури), циклів підвищення кваліфікації (передатестаційних та тематичного удосконалення). Їх включено до занять за темами «Гомеопатія як метод холістичної терапії: принципи та етапи розвитку», «Гомеопатична фармакопея. Нормування вимог до якості гомеопатичних засобів» та «Технологічні аспекти виготовлення гомеопатичних ліків» розділу «Гомеопатичні лікарські засоби на фармацевтичному ринку» (курс «Фармацевтична технологія» спеціалізації (інтернатури) зі спеціальності «Загальна фармація»); за темами «Гомеопатія в системі фармакотерапії та фармакопрофілактики» та «Гомотоксикологія як синтез досягнень медичної науки» розділу «Гомеопатія та гомотоксикологія в сучасній лікувальній практиці» (курс «Фармацевтична технологія» циклу тематичного удосконалення лікарів «Сучасні підходи до фармако- та фітотерапії основних неінфекційних та інфекційних захворювань») та ін.

Враховуючи те, що виробництво гомеопатичних засобів не обмежене лише аптечними умовами, з'являються все нові й нові наукові та виробничі аспекти розвитку сектору гомеопатичних ліків. Саме вони і покладаються в основу формування інформаційного контенту, призначеного для вивчення слухачами післядипломної освіти.

Низку питань гомеопатії, які розглядаються на циклах підвищення кваліфікації фахівців фармації та медицини, можна віднести до таких, що є

новими для слухачів: або через те, що дану дисципліну під час додипломного навчання не вивчали, або завдяки розгляду лише деяких проблемних аспектів тематики, або з метою поглиблення отриманих раніше знань. Серед таких питань – наукове обґрунтування гомеопатичного методу: знайомство слухачів з *науковими напрямками досліджень, клінічними дослідженнями та дослідженнями в інших наукових сферах (біохімії, імунології, бактеріології та ін.), доказами ефекту потенціювання, теоріями механізму дії гомеопатичних ліків* тощо.

Особливої уваги заслуговують питання з висвітлення методології гомеопатичного обстеження та вибору й дозування гомеопатичних препаратів, які не входять до переліку програмних питань дисципліни «Технологія гомеопатичних лікарських засобів» додипломного навчання. Саме тут робиться акцент на значенні та класифікації симптомів у гомеопатії та в повній мірі розкривається поняття «сукупність симптомів» - відбиття істинного гомеопатичного розуміння хвороби та визначення місця й ролі кожного окремого симптому в цій сукупності. Одним з напрямків поглибленого вивчення питань гомеопатії в даному аспекті є класифікаційна характеристика груп симптомів, які у подальшому стають орієнтирами для пошуку гомеопатичних лікарських засобів. Крім того, при розкритті методології вибору та дозування гомеопатичних ліків висвітлюються підходи вибору гомеопатичного препарату (конституціональний та синдромальний), критерії вибору симптомів для пошуку гомеопатичних препаратів (точність симптомів, ранжування за цінністю), шлях вибору гомеопатичного препарату та критерії вибору його потенції.

В цілому поглиблення знань слухачів у сфері гомеопатії відбувається шляхом вивчення чинної законодавчої бази обігу та сучасної номенклатури гомеопатичних лікарських засобів, внесених до Державного реєстру лікарських засобів України; ознайомлення з новими науковими і медичними аспектами вибору й використання гомеопатичних ліків та питаннями безпеки при їх застосуванні.

Висновки. З огляду на вищевикладене, подальше удосконалення навчальних програм, до яких входять питання з гомеопатії, полягає не лише в постійному перегляді цих питань, а й у пошуці та визначенні нових напрямків розкриття та поглибленого вивчення слухачами аспектів науково-дослідної складової щодо гомеопатичних ліків, а також ознайомлення з методологією їх вибору, застосування, що індивідуалізує гомеопатичне лікування.

Список літератури

1. Типовий навчальний план і програма спеціалізації (інтернатури) зі спеціальності «Загальна фармація» : навч. видання / О. Ф. Пімінов, Д. Л. Великий, А. В. Глущенко та ін. – Х. : НФаУ, 2016. – 48 с.
2. Руководство к учебным занятиям по аптечной технологии лекарств : учеб. пособ. для студ. вузов / Л. И. Вишневская, Н. П. Половко, Р. С. Корытнюк и др. – Х. : НФаУ : Оригинал, 2016. – С. 311-317.
3. Лисенюк В. П. Основи рефлексотерапії, фітотерапії та гомеопатії : підр. / В. П. Лисенюк. – К. : ВСВ «Медицина», 2010. – С. 302-309.